

Силабус навчальної дисципліни

Сучасна світова історіографія: актуальні проблеми поступу

Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Освітньо-наукова програма – «Історія та археологія»

Галузь знань – 03 Гуманітарні науки

Спеціальність – 032 Історія та археологія

Рік навчання: 1, Семестр: II

Кількість кредитів: 5

Мова навчання: українська

Викладач навчальної дисципліни: Тельвак Віталій Васильович

telvak1@yahoo.com +380507321332

Анотація навчальної дисципліни

Історія історичної думки до середини ХХ століття. Антична традиція історіописання. Теологія історії раннього християнства. Середньовічна європейська історіографія. Гуманістична історіографія XIII – XIV ст. Історична думка європейського Просвітництва. Європейська романтична історіографія першої половини XIX ст. Позитивістська модель історіописання. Інтелектуальна криза XIX і ХХ ст. та її вплив на модернізацію історіографії. Історична доктрина школи «Анналів». Модерністська історіографія. Проблеми історичної науки на сучасному етапі. Історична наука у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. «Нова історична наука». Кліометрика, нова політична історія, нова соціальна історія, «психоісторія». Постмодерністський виклик та історична думка. Гейден Вайт «Метаісторія». «Нова філософія історії» або «нарративна філософія історії», Ф. Анкерсміт, Л. Стоун, Г. Келлнер, Л. Мінк, Й. Рюзен. Культурно-антропологічна історія. «Пост-структуралізм» і нарративізм. Третє покоління Школи «Анналів». Теорія хаосу в сучасній історіографії. «Нова» політична історія. «Нова» локальна історія та мікроісторія. «Нова» біографічна історія. Гендерна історія: нові проблеми та підходи. Інтелектуальна історія на сучасному етапі. Неоантропоцентризм в сучасній історіографії. Нова культурна історія. «Постколоніальні студії». Усна історія. Історія довкілля. Проблема історичного синтезу. Міжнародне співробітництво істориків.

Французька історіографія. Історична наука Великої Британії. Історична наука Федеративної Республіки Німеччини. Італійська історіографія. Історична наука Сполучених Штатів Америки. Нові тенденції розвитку

історичної науки в країнах Центральної та Східної Європи. Проблеми розвитку історичної науки в країнах Азії та Африки.

Ключові слова: історіографія, історична наука.

Мета навчальної дисципліни

Навчити аспірантів орієнтуватися у напрямках, школах, концепціях, ідейних течіях сучасної історіографії в контексті загальноєвропейської і світової інтелектуальної ситуації; розвивати навички аналізу історіографічних джерел, формувати історіографічну культуру здобувачів наукового знання.

Результати навчання:

Знання і розуміння:

- філософсько-методологічних основ наукового знання; особливостей наукової творчості; методології і методів організації та проведення наукових досліджень;
- актуальних проблем, новітніх досягнень і сучасних тенденцій розвитку історичної науки в Україні та за кордоном;
- методів науково дослідження у галузі історіографії;
- специфіки методологічних засад історичних та історіографічних досліджень (принципи історизму, об'єктивності, системності, критичного аналізу *etc.*);
- джерел з інтелектуальної історії як носіїв відомостей про процес творчості, продукування ідей, теорій, концепцій, створення наукових праць;
- основ найбільш знаних історіографічних напрямів та їх подальшу еволюцію.

Застосування знань і розуміння:

- уміння планувати та виконувати власне наукове дослідження, що вирізняється науковою новизною, має теоретичну цінність та практичне значення, базується на критичній роботі з джерелами та аналізі історіографії проблеми;
- уміння аналізувати розвиток історичної освіти в ретроспективі; аналізувати нормативно-правову базу розвитку вітчизняної освітньої політики з питань входження в Європейський освітньо-науковий простір; вивчати й узагальнювати педагогічний досвід фахової підготовки у зарубіжних закладах вищої освіти.

Формулювання суджень:

- про логіку наукового пошуку, послідовність й обґрунтованість висунутих положень, а також використання широкого арсеналу методів наукових досліджень; наукову діяльність, інфраструктуру міжнародного і вітчизняного дослідницького простору, правила проведення аналізу наукової інформації;

- про застосування наукової критики до аналізу поглядів сучасних дослідників історичного минулого;
- про тенденції і закономірності розвитку історичних знань.

Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни використовуються абстрактно-дедуктивний, дослідницький, проблемно-пошуковий, інтерактивні та проектні методи навчання.

Форми оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень з дисципліни складається з поточного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль реалізується у формі виступів на семінарських заняттях, захист індивідуального завдання тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховуються при виставленні підсумкової оцінки (балів) з даної дисципліни.

Підсумковий контроль реалізується у формі екзамену. Семестровий екзамен проводиться в усній формі за екзаменаційними білетами.

Оцінювання знань аспірантів на семінарських заняттях здійснюється у чотирибальній шкалі ("2", "3", "4", "5"). В кінці семестру на основі оцінок визначається середній бал за формулою: $\frac{A}{n} \cdot 16$, де А – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, набраних на семінарських заняттях (включаючи оцінки "2"), n – кількість цих оцінок не менше 2. Якщо середня оцінка за семінарські заняття менша за 2,5, то кількість балів, які отримав студент на підставі оцінок за семінарські заняття, дорівнює нулю.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Характеристика та вид роботи	Максимальна кількість можливих балів
Самостійність виконання; логічність і послідовність викладення матеріалу; повнота розкриття теми.	До 10-ти балів
Обґрунтованість висновків; наявність списку використаних джерел та літератури.	До 6-х балів
Якість оформлення; наявність посилань.	До 4-ох балів
	Разом до 20 балів

Аспірант, який пропустив семінарські заняття, контрольну роботу з поважних причин, має право пройти пропущений вид атестації в інший термін під час семестру.

Сумарна кількість балів з дисципліни визначається за результатами поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою кожен з ваговими коефіцієнтами відповідно 0,6 та 0,4. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Розподіл 100 балів між видами робіт:

Семінарські заняття	Індивід. завдання	Екзамен
1-16	1	1
80	20	$S_{\text{нідс}}$
$S_{\text{ном}} = 100$		100
Ваговий коефіцієнт 0,6		0,4

Екзамен за талоном № 2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

Рекомендована література

Основна

1. Зашкільняк Леонід. Методологія історії від давнини до сучасності / Леонід Зашкільняк. – Львів: ЛДУ, 1999. – 224 с.
2. Вжосек В. Історія – Культура –Метафора. Постановня неklasичної історіографії. Про історичне мислення / Войцех Вжосек. – К.: Ніка-Центр, 2012 – 295 с.
3. Дюпон-Мельниченко Ж.-Б., Ададуrow В. Французька історіографія ХХ століття / Жан-Бернар Дюпон-Мельниченко, Вадим Ададуrow. – Львів: Класика, 2001. – 170 с.
4. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Е. Вінквіста, В. Тейлора. – К.: Основа, 2003. – 503 с.
5. Замалеєв А. Ф. Лекції по історії русської філософії: Учеб. посібник для студ. вузов / Санкт- Петербургський гос. ун-т. / А. Ф. Замалеєв. – СПб. : Изд-во С.-Петербургський ун-та, 1995. – 338с.
6. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія. Посібник для студентів історичних спеціальностей університетів / Л. Зашкільняк. – Львів: ПАІС, 2007. – 312 с.

7. Зашкільняк Л.О. Вступ до методології історії / Л. Зашкільняк. – Львів:ЛОНМЮ, 1996. – 96 с.
8. Ивин А. А. Философия истории: Учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по гуманит. спец. и направлениям / А. А. Ивин. – М. : Гардарики, 2000. — 525с.
9. Историография истории нового времени стран Европы и Америки: Учебное пособие под ред И.П.Дементьева. – М.: Высш. шк., 1990. – 512 с.
10. Медушевская О. М., Румянцева М. Ф. Методология истории: Учеб. пособие для студ. / Российский гос. гуманитарный ун-т. Историко-архивный ин-т. Кафедра источниковедения и вспомогательных исторических дисциплин / О. М. Медушевская, М. Ф. Румянцева – М. : ИАИ РГУ, 1997. – 73с.

Допоміжна

1. Ададуrow В. Нові «території» історії: проблеми синтезу соціальних наук у творчості третього покоління школи «Анналів» (на прикладі концептуальних поглядів Еммануеля Ле Руа Лядюрі) / В. Ададуrow // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів, 2000. – Вип. 35-36. – С. 133-152.
2. Бессмертный Ю.Л. Как же писать историю? Методологические веяния во французской историографии 1994-1997 гг. / Ю.Л. Бессмертный // Новая и новейшая история. – 1998. – № 4. – С. 43-62.
3. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка, капіталізм, XVI – XVIII ст. / Ф. Бродель. У 3 –х т. Том 2. Ігри обміну. – К.: Основи, 1998. – 585 с.
4. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка, капіталізм, XVI – XVIII ст. / Ф. Бродель. У 3 –х т. Том 3. Час світу – К.: Основи, 1998. – 631 с.
5. Гуревич А.Я. Исторический синтез и школа «Анналов» / А.Я Гуревич – Москва, 1993. – 327 с.

Інформаційні ресурси

1. www.history.org.ua/ – Інститут історії України НАН України
2. www.cish.org/ – Міжнародний комітет історичних наук
3. www.ehu-international.org/ – Центр досліджень Європейського гуманітарного університету.
4. www.lib.com.ua/ – електронна бібліотека (Україна)